

Vergaderjaar 2025–2026

36 677

Wijziging van de Embryowet naar aanleiding van de derde wetsevaluatie

Nr. 8

AMENDEMENT VAN DE LEDEN BIKKER EN DIEDERIK VAN DIJK

Ontvangen 9 april 2026

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Artikel I, onderdeel O, wordt als volgt gewijzigd:

1. De aanhef vervalt.
2. Onderdeel 1 vervalt.
3. Onderdeel 2 wordt als volgt gewijzigd:
  - a. De onderdeelsaanduiding «2.» vervalt.
  - b. «Het eerste lid (nieuw)» wordt vervangen door «Artikel 24, eerste lid».
4. Onderdeel 3 vervalt.

Toelichting

Het wetsvoorstel wijzigt de definitie van een embryo, onder andere zo dat embryo's die tot stand zijn gebracht door het samenbrengen van pluripotente stamcellen ook onder de definitie van een embryo vallen. Deze *embryo like structures (ELS)* bootsen een intact «klassiek» embryo na, maar zijn niet ontstaan uit de samensmelting van een in het menselijk lichaam geproduceerde eicel met een of meer in het menselijk lichaam geproduceerde zaadcellen, maar uit stamcellen die zijn gevormd uit «normale» lichaamscellen en zo zijn geprogrammeerd dat ze zich gaan gedragen als embryonale stamcellen. ELS kunnen beschouwd worden als modelembrryo's die de driedimensionale ontwikkeling van een embryo geheel of gedeeltelijk nabootsen. Met ELS kan onderzoek worden gedaan naar processen die in een embryo plaatsvinden zonder dat daarvoor embryo's door middel van bevruchting tot stand hoeven te worden gebracht. De meeste typen ELS bootsen slechts een embryo gedeeltelijk na. Deze ELS missen namelijk voorlopercellen en structuren die essentieel

zijn voor een complete embryonale ontwikkeling. In de toekomst zal het vermoedelijk ook mogelijk zijn om een type ELS tot stand te brengen dat wel een intact embryo nabootst en dat zodanig op een «klassiek» tot stand gebracht embryo lijkt, dat – als de omstandigheden daarvoor juist zouden zijn – het niet uit te sluiten is dat dat deze zich kan ontwikkelen tot een mens.

Indieners hebben de overtuiging dat er een ethisch verschil blijft bestaan tussen «klassieke» embryo's en ELS. Echter, als ELS een intact embryo nabootsen is het onderscheid met een «klassiek» embryo in de praktijk moeilijk te maken. Als een bepaald type ELS de mogelijkheid in zich draagt om zich tot een mens te ontwikkelen, dan is dezelfde terughoudendheid als bij een klassiek embryo, met dezelfde potentie tot ontwikkeling tot een mens, gerechtvaardigd. Daarom stellen indieners met het amendement voor om het verbod zoals in artikel 24 is opgenomen op het speciaal tot stand brengen en gebruik voor wetenschappelijke onderzoek ook te laten gelden voor ELS die een intact «klassiek» embryo nabootsen. ELS die slechts gedeeltelijk een embryo nabootsen vallen niet onder de definitie van «embryo». Kweek en wetenschappelijk onderzoek van deze typen ELS blijft toegestaan.

Bikker
D. van Dijk